

Als isolator werd zeer veel Harvard gebruikt. Enkelingen gebruiken Fletcher met of zonder combinatie van thymol of jodoform of beiden in diepe caviteiten, C. A. S. cement, Ames en Harlan. Eén gebruikte als isolator vernis. Als hechtmiddel voor kroon en brugwerk en inlay's, werd door velen van een snelhardend cement gebruik gemaakt; hiervan gebruikten 2 C. A. S. cement, 10 Ames cement, 3 Klewe, 2 Caulck, 11 Harvard gewoon en 8 Harvard snelhardend.

Als goede eigenschappen voor een cement als hechtmiddel werd opgegeven 1e snelharden en 2e het onder speeksel hard worden: speciale opmerking over het nut hiervan ontbreken helaas. 3e de fijnere korrel van het cement speciaal voor inlay's aanbevelen.

Chloorzink-cementen of wel Zink-oxychloride cem.

Eenigen hebben het chloorzink-cement verward met Fletchercement. Misschien ligt de fout aan ons, daar wij in de vraaglijsten spraken van zinkoxyde-cement, terwijl eigenlijk chloorzink-cement ook een zinkoxyde-cement is. Beter was geweest wanneer er had gestaan oxychloorzink-cement en zink-oxysulfaat-cement. Maar in elk geval moest toch ieder weten dat chloorzink-cement geen Fletcher is. — Eén van de inzenders geeft op te gebruiken chloorzink-cement van W o r f f als afsluiter op de points, het nut er van wordt niet uiteengezet. Eén gebruikt het in een enkel geval als wortelvulling en één gebruikt Poulson's cement daar, waar wegens sensibiliteit nog carieus dentin aanwezig is, en als wortelvulling. De conclusie, die hieruit te trekken is, is dus, dat, chloorzink-cement nog zeer sporadisch wordt gebruikt.

De Heer J. SANDERS EZN. deelde na voorlezing der lijsten de volgende bijzonderheden mede:

Bij alle cementen bestaat de vloeistof uit phosphorzuren, waarin nog enkele oxyden opgelost kunnen zijn. De soort en wijze van aanwending der cementen wordt bepaald door het poeder. Terwijl bij de fosphaatcementen het poeder voornamelijk uit zinkoxyd met eene kleine hoeveelheid andere bestanddeelen samengesteld is, wordt dit bij de silicaat-cementen door silicaten gevormd, welke als basen Calcium, Aluminium, Beryllium, Kalium, Natrium etc. kunnen bevatten. Deze laatste preparaten zijn transparent, d.i. ze zijn zoo doorschijnend, dat ze *onder speeksel* aan de vulling een op-de-tand-gelijklend, levend uitzien geven, in tegenstelling met een zinkphosphaatvulling welke in den mond altijd dood en kalkachtig uitziet.

Silicaat cementen zijn veel beter tegen de kauwactie en tegen den chemischen invloed van de mondzuren bestand dan de fosphaat-cementen.

Van zeer groot belang voor de sterkte van het Silicaat-cement is het in de juiste verhouding brengen van poeder en vloeistof. En men volge daarbij steeds de aanwijzingen van de diverse fabrikanten voor de versch. preparaten. Door te dun aanroeren is er in de vulling vrij zuur. Dit kan in de eerste plaats aanleiding geven tot pulpa-irritatie ¹⁾ en ten tweede wordt het vrije zuur door het speeksel langzamerhand uit de vulling weggespoeld, waardoor de vulling poreus en brokkelig wordt.

Omgekeerd bij te dik aanmengen is er vrij poeder in de vulling. Ook dit wordt weggespoeld en doet dus ook kwaad aan de sterkte der vulling.

Bij een dusdanig onjuist verwerken van het materiaal is het vanzelf-sprekend, dat verkleuring gemakkelijk optreedt, omdat kleurstoffen, die met de spijzen of medica-

¹⁾ Inderdaad moeten veel klachten over pulpairritatie aan silicaat vullingen aan te dun aanroeren geweten worden en niet aan vreemde bestanddeelen van de massa.

menten in den mond gebracht worden, zich gemakkelijk aan het ruw geworden oppervlak kunnen vasthechten. Hoe beter gepolijst het oppervlak, hoe minder gevaar voor verkleuring.

Gedurende het hard worden is een beschutting van de vulling absoluut noodzakelijk.

Flink hard is de vulling nog niet na 10 of 20 minuten. De eindhardheid bereikt ze eerst na 24—48 uur en zoo mogelijk moet de vulling zoolang (door lak!) beschut worden.

Behalve de kleurstoffen die als zoodanig in den mond gebracht worden (als b.v. van tabak of vruchten afkomstig) en die zich in de vulling kunnen vastzetten, zien we soms ook de silicaat vullingen zelf in den mond een rood-gele nuance aannemen. Dit verschijnsel moet geweten worden aan een reactie tusschen het rhodankalium van het speeksel en geringe kwantiteiten van de eene of andere ijzerverbinding, welke als verontreiniging in de vulling opgenomen is. Deze ijzerverbindingen kunnen òf bij de fabricatie in het cementpoeder zijn gekomen of een aanroeren met staal-instrumenten kan de oorzaak er van zijn.

Bij goede preparaten is de verkleuring door vruchten kleurstoffen slechts oppervlakkig en kan gemakkelijk mechanisch weer verwijderd worden. Is dit niet het geval, wanneer er dus een blijvende verkleuring gevonden wordt, dan heeft er een chemische reactie plaats gehad, tusschen de aluminium verbindingen uit de vullingsmassa, met de kleurstoffen (Tonerdelacke).

Uit dit alles blijkt voldoende, dat vele klachten omtrent silicaat-cement vullingen niet aan het preparaat geweten mogen worden en dat een zorgvuldige, minutieuse behandeling, zoowel wat de wijze van aanmenging als de wijze van drooghouden etc. betreft, van het allergrootste belang is om tevredenstellende resultaten te verkrijgen.
